

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt XIX. Postremum, maximè in Societatem Elizabethæ Reginæ edictum. Quod explicatur in gratiam Catholicorum Sacerdotum. Gerardus Ecclesiae & Societati Franciscum Pages lucratus eius causa ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Postremum, maximè in Societatem Elizabetha Reginae edictum. Quod explicatur in gratiam Catholicorum Sacerdotum. Gerardus Ecclesiae & Societati Franciscum Pages lucratus eius causa comprehenditur suaque industria illum servat. Postea Sacerdos, & iam noster captus, proditorum supplicio damnatus moritur.

CAPVT XIX.

POSTREMOS Reginae spiritus ad quos sensim legendos accedimus, stultè quis putasset, venæ futuros melioris quàm quæ annis quatuor supra quadraginta aduersus Catholicos; viginti duobus aduersus Iesuitas æstuasset, quanto sibi acerbius inuisos, tanto minus reipsa, & verè metuendos.

Argumento sit huius anni minax, & lamentabile edictum, cuius laciniosa prolixitas in immensum iret, si particulatim ad condignas singula exigerentur notas, et si alioqui nouis historiam auctaras. Pauca solum ex iis feligam, quibus multa non pridem peculiari à me perscripta studio euidentius confirmantur quæ si ex Reginae ipsius autographo, & manu, iussaque illius mandato editione non constarent, nec fide forsitan censerentur, nec publico digna.

Suam principio attollit infinitam clementiam, in qua culpam etiam agnoscit nimix placabilitatis cum aliquo licet ditionum suarum detrimento, imò & vitæ periculo, proin à sanguine abhorruisse se semper longissimè (Sacerdotum nempe secularium mortibus, & nostrorum) & in quendam potius declinasse, legum quas ipsamet tulerat, minus forte laudabilem neglectum, quibus Religioni veræ cautum voluerat (sua videlicet Parliamentaria) contra illius turbatores, maximè Sacerdotes Roma missos, eorumque occultatores, & partiarios. Quo in articulo norandum distinctius quod refert plurimum ad eximendum Catholicis errorem, haud scio quibusnam, certè suas quasdam ob causas proprias minus benè in Angliam affectis, quæ ventorum ignari, vnde hæc mota fuerat tempestas, dicere ausi sunt, totam eius causam, Regni rei que publicæ causam esse, Religionis Catholicæ nequaquam, sed huius titulum, ac nomen ad rationes publicas, seu rei caput velut obliquè accessisse. Eam ob rem, & Sacerdotibus, & aliis, Religionis

nomine in Angliâ cæsis, deesse meritum quo possint vnquam in martyres ab Ecclesia adscribi. Atqui, pergit hos contra interpretes Regina; *Fatemur*, ait, *ingenuè sperasse nos pro nostra clementia meliora de Sacerdotibus his Romanis, auctoritate aliena, & inani* (hoc est Ro. Pontificis) nostram in Angliam transmissis, ad seducendos nostros populos, & ab nostra Religione auer- tendos, & certa consequentium ratione à debita nobis obedientia. (Vt Gubernatrici nimirum supremæ, & Anglicanæ Ecclesiæ capiti) quis enim questus est aliquando, aut per calumniam commentus Sacerdotes Catholicos detrectare illius imperia, temporariæ potestatis, & maiestatis indiéta iure, vel ab iis quenquam auocare? Cùm è contrario Puuritanorum damnent, & detestentur licentiam, qui leges Principum somniant pugnare cum Euangelij libertate, nec iis obstringi se posse. Quod ergo Regina præcipue spectat; & quod huic adiungit, Religionis causa est. Illud generatim ad totam attinens sectæ suæ fidem; hoc ad dissidium schismatis, & diuulsam ab Ecclesia sacrosancta, eiusque legitimo, & œcumenico capite consensionem. Hoc vlt proëmio suam graui lamento prosequitur malè feriatam clementiam; & Catholicorum cæcitatem, quod vtrumque, vt iure credatur facere, accusationes in Pontificem Ro. in Regem Hispaniæ, in Sacerdotes exaggerat, maximè Iesuitas vitæ suæ, ac Regno capitaliter infensos. Librorum quorundam farraginem quos testes producit coniurationis ab Sacerdotibus, & Iesuitis in caput suum motæ, Blaxuello Apostolico Archipresbytero, auctore & auspice; sed enim rem aliter habere, solosque esse Iesuitas qui pergant ab suis partibus quoquo modo stantes diuexare. Ac ne, inquit, impia natio vnquam desit, instituere commercia nostrorum iuuenum quos in Seminaria transportent externa, primum vt regni præcipuas corrumpant familias, deinde vt sibi post se relinquunt simillimos, hoc est libris, insidiis, machinis, æternas nobis facturos molestias. Commemorat- is sub hæc partibus diuisorum, ait, Archipresbytero subiectis, id esse propositum vt Reginam occidant, & Regnum euertant (hoc est Catholicæ Religioni restituant) alios vero iis oppositos (quos nolo cum ea suis nominibus censere) maligna eorum consilia non modo exsecrari, sed scripto, & voce suam ad arma deferre operam, vt in primis ordinibus contra illos pugnent. Inde conici maiorem Iesuitarum nequitiam, & adhærentium Archipresbytero; sed nec ab aliis integrè sibi satisfactum; sequitur siquidem, stupere se vndenam hi Iesuitarum aduersarij, nisi ex patientiæ ipsius abusu, diuinent, & buccinent cogitare se de conscientia indulgenda vbiq; libertate, & Religionibus duabus in Regnum admittendis, quod Deo innocentia nostræ teste, nec nobis, nec nostris consiliariis in mentem venit cogitare, aut huius diuinationis, & stultæ licentiæ suspicionem nullam nedum spem fauere, quippe quæ huius Ecclesiæ statum pacificum esset funditus euersura, & confusè mixtura rerum publicarum ordinem præclare institutum. Effrontis est impudentiæ, in iis minimè tolerandæ, indulgentiæ huius & concessionis nunquam cogitatæ suspicionem fecisse tam temerariam, vt ea consili, luce palam, & de meridie, haud secus, ac liberi tota

Londino

Londino vagarentur. His demum incommodis, & periculis obuiam itura, Regni administris seuerissimam, si vnquam antea, mandat Iesuitarum insectationem, & Sacerdotum iis adhærentium, iubet vtrosque intra dies triginta in continentem traicere; alios Regina, vel sese misericordiæ committere penitus, vel Regnum pariter intra spatium dimidio amplius purgare. Iesuitas verat, seu quosuis alterius ordinis, & Sacerdotes Anglos, pedem in Angliam mittere si absunt; pedem si adsunt, in ea diutiùs præscripto spatio figere. Appulso recto, aut re vlla iuuare, proditorum morte his omnibus indieta, & hæcenus quidem funesta & vltima Elizabethæ indiatio, cuius infelix! quadrimestri abrepta progressus vltos spectare vix potuit, nam Franciscus Pages nostrorum postremus qui sub eius Regno, ferroque vitam posuere iam antecesserat. Hic vero, & librum hunc, & nostrorum tormenta, vincula, & cruciatus, & mortes sub Elizabethæ imperio coronabit.

Erat Pages honesto admodum, locuplete loco & commodo natus. Expletis Londini legum studiis municipalium, eorum domi discebat vsu ex viro nobili, & in eo præsertim doctrinæ genere præcellenti: accedebant ab natura dotes quæ oris animi, & morum elegantia insigni cum pari modestia, conciliabant iuueni omnium amabilitatem; hunc viti, quem dixi nobilis apud quem erat assiduus, filia, sperauit posse habere in coniugem, licet inferiorem gradu, si modo ad partes Catholicas, (erat enim Protestans, & Virginis patens Catholicus) eum pelliceret. Persuasus igitur ab ea vt Patrem Gerardum qui tunc in carcere Clinkio liberè adibatur, de salute audiret, sic eius pro cælo egregia indole, sic ille Gerardi virtute vicissim captus est, vt expugnatus sit paucis congressibus, post sensim virtutis Catholicæ supremo instinctus ambitu, aulam, sponsam, spes omnes caducas animo eiecit, nunquam æternum repetendas, deditque se antiquo Gerardi hospiti famulum. Sed accidit iuueni valde importunum, quod è Clinkio carcere ad quem ædes habebat conductas ille hospes, transcriberetur in Turrim Gerardus, in qua Pages vt ante non poterat diuino eius alloquio frui, quod vnum licebat prospectu mutuo consolabantur illam orbitatem. Expiscatus ergo qua, inter alias, castri eius turres clauderetur, obambulabat procul illius fenestris in ripa Tamisæ aduersa, arrecto anxie in eius fenestram oculo conspicatus ergo de fenestra spectantem, aperto capite, ac fermè de genibus, quasi aliud agens, salutauit; salutatusque vicissim, modesta capitis inclinatione, & leuique indicio religiosæ adprecationis; hoc etsi minimè obscure animaduersum se sentiens, cum iteraret quotidie Pages; cautior illo in futurum Gerardus, & insidiarum experientior improbabat quidem; & accipiebat malè, sed frustra fuisset inambulanti fenestram ocludere, duraturo nimirum ibidem ad seram vesperam, & apertiore de se suspicionem præbituro; & vero die quodam, dum pio defunctus officio Cæsariem reponit, velut hæc fuisset capitis detegendi causa, à capitalium Ministro repente inuaditur, prensusque brachio, ad summum Turris præfectum trahitur, interrogatur quid illi negotij circa

castrum; quid ij verus Gerardi carcerem tot nutus? Quid compositio crinium repetita? Cui Pages vehementer calere, proin auram fluminis frigidam in aperto captare, & deambulando laxare animum. De nutibus, carcere, Gerardo quod diceret se nihil habere, quod hæc prorsus noua sibi nunc ad aures venirent. Remittitur itaque ad reorum examinatores, in arte veri extricandi versatius tritos, ij fraudem illico meditari Gerardum accersunt, qui causa statim accersendi præcepta, mox illam comperit, dum Pagem præ foribus inter alios vidit, adstante lateri custode sarellite. Præsentem monent Examinatores; esse illic nomine Franciscum Pagem, qui se diceret intimum, optaretque cum eo colloqui, se vero vtrique id non grauare indulgere, dum breuiter fieret, Gerardus oculo melior in perspicendis illorum artibus, quam ipsi manu in iis texendis. Per me quidem, ait, mecum cui libuerit loquatur, sed hunc Pagem me prius, & videre, & nosse opus est; nam quod profiteretur se mihi intimum nec certe illum in pectore reperio, nec scio, aut vnde, aut vbi, & quando, quouè modo illuc subierit. Quo responso sensere minus se ludendi peritos esse, quam Gerardum eludendi, minari ergo truculenter, nisi signa illa à Page edita confirmaret, & significatum illorum ediceret. Sed nihil vltius ex eo expressum, etsi peierarent Pagem ea de se & de illo confessum, quorum silentio ad torquendum illum cogerentur, è conspectu amotus cum in proccetone, distineri Pagem exiens aduertisset, denuo scilicet vocandum, vt posset cum eo Gerardus si factus esset obiecta componi; circumactis indignans, constitit oculis, & quæsitæ ex se cum stomacho explodens, estne hic, inquit, magna voce, ille nescio quis Franciscus Pages simplex & stolidus, qui se mihi iactat familiarem & intimum fictaque mei notitia infortunium sibi quærit? Plura custos veruit dicere, pauca hæc raptim pertexuit ne deciperetur Pages eorum periuriis quibus illi sacrilege confirmaturi erant, palam à Gerardo facta, quæ ipse tanto suo damno, tamque inani silentio premeret. Iis Gerardi verbis præmunitus stetit arcani tenax Pages, & lycophantias periurorum, non sine rubore elisit, qui iusta & pia toties insectati Catholicorum æquiuoca, periurium, & iusiurandum; fas, & nefas; ius & iniuriam indiscriminatim, si ad rem facerent adhibebant. Cæterum, aut reus, aut insons Pages, nisi muleta pecuniaria illorum manus non euasit. Hinc superiorum doctrinarum, studio & Sacerdotio comparandus ad Societatem, cuius desiderio feruebat, in Belgium transit, iisque post annos aliquot instructus, cum experimentum sui in Anglia Ductori Gerardo, & qui nostris illic præerat Garneto, securum & solidum præbuisset, cooptatus est in Societatem creditusque Gerardo in peculiarem curam quod saltem posset in Belgium transuehi, vt inter nostros sui vnus culturæ incumbens, in operarium fingeretur minimè vulgarem. Sed enim aliter Deo visum, qui suo impenetrabili, sed sancto, & semper iusto consilio, Pagis nouitio coronam destinaret, ad quam alij longo annorum, & sudorum, & meritorum cursu reipsa non attingunt. Ab suo igitur in Angliam reditu Londini

dini subsistebat apud Annam Linam cuius nuper beatum narrauimus exitum, unde se primis inferentibus tenebris prodibat ad Catholicos requirendos quibus animi subsidia domesticatim ministraret; cum ecce tibi nocte quadam, ponè sequi aduertit feminam, & habitu vilem, & passu non æquo, habuitque illico suspectam, tametsi nesciret paulò ante Catholicam, tunc propudioso quæstui deuotam nundinandi vitam & libertatem Sacerdotum. Properantis ergo vt eam deuitaret, & ipsa celerius vestigia premere; diuerticula captantem, & quas primum fores apertas cerneret introgressum, festinatò sequi; sed eum nobilis ædium Dominus, dum postico educit, velut creditoris fugitantem manus; tam improbo stepitu, tantisque clamoribus, ad proditorem, ad rebellem, ad Reginae hostem, & Seminaristam Presbyterum, nequissima meretrix ad fores vociferabatur, vt exterreretur ædium Dominus, nihilque volens tricarium in foro habere; concurrenti, tumultumque augenti viciniæ illum committeret, quæ statim ad Popamum supremum Londini iuris hostem, & vindicem traxit, à quo sine mora, futuri specimen in Lymbum mittitur, illum nempe quem ante descripsimus simillimum inferis carcerem. Causa interiectis aliquot diebus momento acta, & peracta, nulla confessione, nullis indiciis, nullo teste ex nuda & simplici Aduocati Regij accusatione, iurati duodecim reum pronuntiant Proditorum supplicio addicit Popamus, quòd auctoritate Ro. Pontificis extra Regnum Sacerdos consecratus redisset Angliam, quam mortis optatæ iniquam sententiam quanti fecerit vir sanctus, quam lætus exceperit luculenter probauit; nam à tribunali traductus in carcerem priori minus incommodum, Henricum Floydum Sacerdotem in eo reperit, eius sententiæ dolore grauissimè afflictum, sibi que ad genua cum fletu atrocitatem iniqui iudicij, & ignominiam deplorantem. Huius verba & lachrymas Pages neutrum decere, beneuole monuit, ecquid eniam ait, & tu ex iis es, quorum totus caducis & sub oculos positus prospectus definitur? Et quorum miseratione, ac lachrymis Sacerdotum mors lugetur, quam oporteret festis gaudiis profequi? Ergonè pro summa infelicitate nobis tandem à Deo concessum doleamus quod ab eo tandiu & toties, tantoque ambitu concedi petiimus? Num ergo nunc longius à beata immortalitate, quam à Tiborno sum? Num paucas intra horas & paucis passibus in eam transiturus? Hæc sunt videlicet argumenta lugendi, & non potius gratulandi atque inuidendi? Et creuère vsque adedò hi sensus effusæ lætitiæ in Dei famulo, vt mane proximo moriturus, Floydò post mutuam vitæ omnis expiationem celebrante compos sui Pages præ gaudio non esset, ambigeretque num sibi fas foret post eum celebrare, veritus in sensus, & voces lætitiæ, ne forte inuitus etumperet, non satis condignas reuerentia rei sacræ. Celebrauit tamen ea copia voluptatum æternis de rebus circumfusus vt Floydò diceret, plura nocte illa se de iis edoctum, quam potuisset multorum annorum studio consequi; nec esse vsquam orbe toto, vel tantum cruciatus, vel tantum bonorum, & deliciarum quo posset à Deo auerti. Quod ne vlla

ex parte sibi tribueret, certoque sentiret esse gratuitum, paucis hinc horis repente exarescit, & densa mentis caligine circumfusus, mœret, angitur, exhorrescit, pallet, immobilis, vnoque in obtutu defixus sideratus, & extra se totus, quodque vnum misero succurrebat preces Floydii suppliciter efflagitans. Erat hæc non destitutio diuini fauoris, sed salubre, ac breue documentum; paulò enim prius quam ad Tibornuram raptaretur, rediit animo sua lux, sua tranquillitas, sua vis, seque ipse totus integrè recepit; curru illic conscenso, collum capistro præbet, versusque ad populum, magna voce, Catholicæ fidei, sanctitatem, & necessitatem contestatur. Eiusque se causa periucunde mori, vnius reum Sacerdotij Romani, & religiosi in patriam regressus, ad conferendam animis in ruinam præcipitantibus, & periclitantibus quam valeret opem. Hæc in aures & oculos Prædicantium, qui currum item conscenderant, verum sui magis pompam populo daturi, quam spe, quicquam ex eo exculpendi; quare partim ab eo, vel surdis auribus neglecti; partim vt decuit reiecti, breui abstinere, suam illic operam perdere. Pages Societatis IESV palam nouitium professus, sacrosanctum id nomen pronuntians, subtracto curru hæret pendens, & satis placidè moritur. Detractis visceribus, quadratim secatur, membra ostentui per urbem affiguntur; caput in ponte Turris sublime attollitur, quæ mors est altera, alterumque infamiæ æternæ patibulum.

